

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้มีการพัฒนาในด้านการค้าและการพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง จากเดิมการค้าขายในประเทศเป็นรูปแบบของร้านค้าปลีกดั้งเดิม (Traditional Trade) ได้แก่ ร้านขายของชำ ตลาดสด และตลาดนัด ซึ่งเป็นรูปแบบการค้าขายที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนในประเทศมานาน ปัจจุบันมีรูปแบบร้านค้าแบบใหม่ ที่เรียกกันว่า ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) ได้แก่ ไฮเปอร์มาร์เกต ดิสเคอร์สโตร์ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เกต ร้านสะดวกซื้อ และร้านค้าเฉพาะด้าน จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2545 โดยสถาบันวิจัยขนาดกลางและขนาดย่อมพบว่ามูลค่าการจับจ่ายใช้สอยของคนไทยผ่านทางร้านค้าปลีกดั้งเดิมมีสัดส่วนร้อยละ 46 และโดยผ่านร้านค้าปลีกสมัยใหม่มีสัดส่วนร้อยละ 54¹ ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ส่วนมากกระจุกตัวอยู่ในแถบเมืองหลวงหรืออยู่ในเมืองขนาดใหญ่ จึงถือว่าการค้ารูปแบบนี้มีอิทธิพลต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในชุมชนเมือง ซึ่งเป็นเพียงคนบางส่วนของประเทศเท่านั้น เพราะคนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นห่างไกลในชนบท ดังนั้นรูปแบบร้านค้าปลีกดั้งเดิมยังคงมีอิทธิพลต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศ

จังหวัดลำพูนเป็นเมืองเก่าแก่ที่สุดและมีขนาดเล็กที่สุดในภาคเหนือ คือมีอายุมากกว่า 1,300 ปี มีเนื้อที่ 4,505 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,815,675 ไร่ คิดเป็นเนื้อที่ร้อยละ 4.85 ของภาคเหนือ มีจำนวนประชากร 409,041 คน มีจำนวนครัวเรือน 137,220 ครัวเรือน² ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพที่สามารถเป็นศูนย์กลางความเจริญของพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจในอนาคต ลักษณะเด่นดังกล่าวทำให้จังหวัดลำพูนถูกพัฒนาให้เป็นเมืองที่สำคัญทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับทางด้านเกษตรกรรม และทางด้านอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงทำให้จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจดังจะเห็นได้จากในปี พ.ศ. 2542 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของจังหวัดลำพูนสูงที่สุดในจังหวัดภาคเหนือ คือ 62,316 บาทต่อคนต่อปี³ จากรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีที่สูงทำให้ผู้บริโภคในจังหวัดมีกำลังซื้อที่สูงตามไปด้วย แต่คนส่วนใหญ่ในจังหวัดมากกว่า

¹ “โมเดิร์นเทรดชียัดตลาดค้าปลีก มีเคียดต้องเปลี่ยนแปลง” บิสิเนสไทย (17 เมษายน 2547): 11.

² ที่ทำการปกครอง จังหวัดลำพูน กระทรวงมหาดไทย, ข้อมูลจังหวัดลำพูน ประจำปี พ.ศ. 2546.

³ อ้างแล้ว

ร้อยละ 70 อาศัยอยู่ตามเขตชนบท⁴ ดังนั้นการดำรงชีวิตด้วยการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวันจึงต้องอาศัยร้านค้าปลีกดั้งเดิม โดยเฉพาะตลาดนัดเป็นตลาดที่มีสินค้าหลากหลายและประเภทสินค้าเปลี่ยนแปลงตามความทันสมัยและพื้นที่ ตลาดนัดนอกจากจะเป็นแหล่งซื้อขายแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่ผู้สูงอายุนิยมมาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการเมืองการปกครอง หนุมสาวถือโอกาสท่องเที่ยวพบปะสังสรรค์กัน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นลักษณะของสภาพชีวิตสังคมที่ดีประการหนึ่ง⁶ ลักษณะความนิยมดังกล่าวทำให้ตลาดนัด ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีมากถึง 5 แห่ง ได้แก่ 1) ตลาดน้ำชัย เปิดวันพุธตอนเย็นและวันเสาร์ตอนเย็น 2) ตลาดศรีบุญยืน เปิดวันจันทร์ตอนเย็นและวันศุกร์ตอนเย็น 3) ตลาดลำพูนจตุจักร เปิดวันพุธตอนเย็น 4) ตลาดเหมืองง่า เปิดวันพุธตอนเช้าและ 5) ตลาดป่าเป้า เปิดวันอาทิตย์ตอนเช้า ตลาดนัดจึงเป็นแหล่งรวมของสินค้ามากมายไว้เพื่อตอบสนองความต้องการในการหาสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภคของคนในท้องถิ่น ปริมาณการซื้อขายของตลาดนัดแต่ละแห่งแตกต่างกันไปตามขนาดพื้นที่ของตลาด จำนวนของพ่อค้าแม่ค้า และสภาพแวดล้อมในการแข่งขันในพื้นที่ที่ตลาดนั้นตั้งอยู่ สินค้าในตลาดนัดแต่ละแห่งมีสินค้าที่เหมือนกันคือ สินค้าที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน เช่น อาหารแห้ง อาหารสด เครื่องมือทางการเกษตร เคมีทางการเกษตร เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ผลผลิตทางการเกษตร และสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยเช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า สัตว์เลี้ยงประเภทสวยงาม เครื่องประดับ รถจักรยานยนต์ เทปหรือซีดีเพลง

จากสถานการณ์ของตลาดนัดท่ามกลางการแข่งขันของรูปแบบร้านค้าปลีกดั้งเดิมและร้านค้าปลีกสมัยใหม่ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อตลาดนัด ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อที่เป็นข้อมูลสำหรับเจ้าของตลาดนัดและผู้ที่เกี่ยวข้องในการค้าขายหรือผู้ที่ค้าขายในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในการปรับปรุงตลาดนัดให้มีความสามารถแข่งขัน และดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

⁴ กนกพร กระบวนศรี, ตลาดนัดหมูนเวียนชนบทในภาคเหนือ:กรณีศึกษาในเขตเชียงใหม่-ลำพูน, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531, หน้า 39.

⁵ อ้างแล้ว, หน้า 47.

⁶ อ้างแล้ว, หน้า 28-29.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อตลาดนัด ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อตลาดนัด ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เป็นข้อมูลสำหรับเจ้าของตลาดและผู้ค้าในตลาดนัด ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อปรับปรุงตลาดให้มีความสามารถแข่งขัน ค้าขายด้วยความเข้าใจทัศนคติและความต้องการของผู้บริโภคและดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ ความชอบ และแนวโน้มพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อตลาดนัด ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ประชาชน หมายถึง ผู้ที่อายุ 15 ปีขึ้นไปอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และเคยไปใช้บริการตลาดนัด

ตลาดนัด หมายถึง ที่ชุมนุมเพื่อซื้อขายของต่างๆ ซึ่งมีได้ตั้งอยู่ประจำ จัดให้มีขึ้นเฉพาะในวันที่กำหนดเท่านั้น⁷

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

⁷ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, 2546), หน้า 433.